

COVID-19 Pandemisi ve Sağlık Çalışanları

The COVID-19 Pandemic and Health Workers

Esra Saatçi¹

Değerli okurlarımız,

COVID-19 pandemisinde dokuzuncu aya ulaştığımız bu dönemde Dünya Sağlık Örgütü'nün COVID-19 pandemisine ait güncel verilerine göre; 8 Aralık 2020 tarihi itibarı ile dünyada 67.210.778 konfirme vaka ve 1.540.777 ölüm, ülkemizde ise 838.895 konfirme vaka ve 15.103 ölüm olduğu şeklindedir. Bugün itibarıyla toplam yapılan test sayısı 20 milyonu bulmuştur. Pozitif vaka sayımız 1,5 milyonu aşmış, bunların 550 bini belirgin hastalık geçirmiştir.

Türkiye konfirme vaka sıralamasında dünyada 16. sırada, ölüm sıralamasında ise dünyada 20. sırada yer almaktadır.

Ülkemizde sağlık çalışanlarının COVID-19'a bağlı can kayıpları devam etmekte ve büyük üzüntü yaratmaktadır. PCR'ı pozitif olan, enfekte olan sağlık çalışanları içinde vaka sayımız 120 bini geçmiştir. 2020 yılına ait COVID-19 şehitlerimizin sayısındaki çarpıcı artış **Tablo 1**'de esefle dikkatlerinize sunulmuştur.

Tablo 1: COVID-19 Şehitlerimiz

	Mart-Haziran 2020 (30.05.2020)	Mart-Eylül 2020 (12.09.2020)	Mart-Aralık 2020 (09.12.2020)
COVID-19 nedeniyle vefat eden sağlık çalışanı sayısı	24	85	220
COVID-19 nedeniyle vefat eden hekim sayısı	14	41	88

1) Türkiye Aile Hekimliği Dergisi Baş Editörü ve Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, Prof. Dr., Adana

Tablo 2: Dergimizin 2019 ve 2020 yılı sayılarında hakemlik yapan değerli akademisyenlerimiz*

Adı	Soyadı	Adı	Soyadı
Hülya	Akan	Özgür	Erdem
Derya	İren Akbıyık	Ayşen	Kutan Fenercioğlu
Melahat	Akdeniz	Ayfer	Gemalmaz
Ayşe Neslin	Oğuzhan Akkoca	Çiğdem	Gereklioğlu
Ersin	Akpınar	Olgun	Göktaş
Erol	Aktunç	Işık	Gönenç
Murat	Altuntaş	Süleyman	Görpelioğlu
Müge	Alvur	Tolga	Günvar
Cüneyt	Ardıç	Fusun Ayşin	Artıran İğde
Aylin	Baydar Artantaş	Güldal	İzbırak
Süheyl	Asma	Didem	Kafadar
Cenk	Aypak	Nazan	Karaoğlu
Umut	Gök Balcı	Çiğdem	Apaydın Kaya
Hüseyin	Balcioğlu	Ahmet	Keskin
Okcan	Basat	Esra Meltem	Koç
İbrahim	Başhan	Yasemin	Korkut
Ali Ramazan	Benli	Ruhuşen	Kutlu
Hülya	Çakmur	Kamile	Marakoğlu
Yasemin	Çayır	Berna	Erdoğan Mergen
Ayşe	Çaylan	Selçuk	Mıstık
Tahsin	Çelepkolu	Hasan Hüseyin	Mutlu
Mustafa	Çelik	Ekrem	Orbay
Mahcube	Çubukçu	Can	Öner
Nezih	Dağdeviren	Kurtuluş	Öngel
Akın	Dayan	Fatih	Özcan
Hakan	Demirci	Alis	Özçakır
Yeltekin	Demirel	Mehmet	Özen
Mustafa Fevzi	Dikici	Cahit	Özer
Yusuf Çetin	Doğaner	Adem	Özkara
Tamer	Edirne	Güzin	Zeren Öztürk
Memet Taşkın	Egici	Yasemin	Kılıç Öztürk
Özgür	Enginyurt	Onur	Öztürk

*Soyadına göre alfabetik

Tablo 2: Dergimizin 2019 ve 2020 yılı sayılarında hakemlik yapan değerli akademisyenlerimiz*

Adı	Soyadı
Hülya	Parıldar
Gülşen	Ceyhun Peker
Oktay	Sarı
Engin Burak	Selçuk
Elif Deniz	Şafak
Erkan Melih	Şahin
Ahmet Muhtar	Şengül
Nazlı	Şensoy
İsmet	Tamer
Özlem	Tanrıöver
Nil	Tekin

Adı	Soyadı
Berrin	Telatar
Burcu	Kayhan Tetik
Yasemin	Türker
Sabah	Tüzün
Mehmet	Uğurlu
Arzu	Uzuner
Pemra	Ünalın
İlhami	Ünlüoğlu
Bektaş Murat	Yalçın
Erol	Yayla
Neşe	Yeniçeri

Pandemi tüm hızıyla devam ederken aşı çalışmalarının sonuçları, yakından ve heyecanla takip edilmekte ve tüm insanlığı esir alan bu felaketin ne zaman sona ereceği merak edilmektedir. Akıllardaki pek çok soruya cevap aranmaktadır. COVID-19 tedavi kılavuzları ve aşularla ilgili her gün sayıları giderek artan makale, çalışma, uzman görüşü, konferans ve toplantılar, sağlık çalışanlarının literatürü takip etmesini neredeyse imkansız hale getirmiştir. Üstelik sağlık çalışanlarında yorgunluk, tükenmişlik, bıkkınlık ve ümitsizlik giderek artmaktadır. 19. Ulusal Aile Hekimliği Kongremiz sırasında bazı üyelerimizin katıldıkları anket sonuçlarına göre; katılımcıların %77,6'sı pandemi döneminde iş yükünün arttığını, %82'si kendini yorgun hissettiğini, %79,5'i sevdiklerinin sağlığı için kaygı duyduğunu, %70,5'i karar vermekte güçlük çektiğini, %67,9'u performans düşüklüğü yaşadığını, %62,8'i, baş ağrısı, bel ağrısı, boyun ağrısı ve konsantrasyon güçlüğü yaşadığını, %61,5'i umutsuz olduğunu ve duygusal dalgalanmalar yaşadığını ifade etmiştir.

Ülkemizde kısıtlamaların gevşetildiği Haziran 2020'den itibaren giderek artan vaka ve ölüm sayıları sonucunda tekrar kısıtlamalar başlamıştır. Bu zor dönemde gerek mezuniyet öncesi eğitim gerek uzmanlık eğitimi gerekse sürekli mesleki gelişim etkinlikleri tamamen online/dijital/çevrimiçi/uzaktan olarak yürütülmektedir. Bu online eğitim ve toplantılar da yukarıda sözü edilen yorgunluk ve bıkkınlığı arttırır hale gelmiştir.

Hepimizin ümidi, pandeminin en kısa sürede sona ermesi ve eski günlere dönebilmektir. Bu zor koşullar altında araştırma yapmaya devam ederek bilimsel yazı yazan ve dergimize gönderen yazarlarımıza, editör yardımcılarımıza ve aşağıda isimleri yer alan hakemlerimize teşekkürü bir borç biliriz. Dergimizin 2019 yılı ve 2020 yılı sayılarında hakemlik yapan değerli akademisyenlerimizin isimleri **Tablo 2**'de sunulmuştur. **Sağlıklı günler dileğiyle...**

Prof. Dr. Esra Saatçı
Baş Editör
Türkiye Aile Hekimliği Dergisi